

לתגובות הערות: שליח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:17

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:17

ר"ת: 17:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 675 22.11.2024 - כא' מרחשוון תשפ"ה

וְהָאֱלֹהִים יִשְׁמְעוּ לְךָ
וְיִשְׁמְעוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

פְּרִשְׁת - זְזִילִי שְׂרָדָה

רואים על הפנים שלך - הרב אפרים שרבני שליט"א (מחנה אפרים)

כותב ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצוק"ל, בספרו 'קדושת לוי', שיהודי הרוצה לדעת אם הוא עושה נחת רוח לבורא יתברך, ישנה דרך וסימן לבדוק זאת. האמת, ששאלה זו מנקרת כמעט בראשו של כל אדם, ופעמים אף מטרידה אותנו רבות. מי לא שואל את עצמו לפעמים: "מעניין מה אומרים עליי בשמים", "האם הקב"ה מרוצה ממני?", "מה אני, צדיק או ח"ו ההיפך?".

אומר ר' לוי יצחק מברדיטשוב, ישנה דרך לבדוק זאת. תתבונן ותבדוק את האופן בו אתה מקיים מצוות, האם אתה שמח? האם טוב לך בעבודת ה'? האם כשאתה מקיים מצוות, אתה מרגיש הרגשה טובה? אם בתפילה, אם ברגע הכניסה לבית הכנסת, אם בזמן ברכת המזון ועוד, אם זכית לענות על שאלות אלו בחיוב, כבר אינך צריך לשאול את עצמך עוד שאלות, דע נאמנה - אתה גורם נחת לבורא יתברך.

אך אם המצוות אינן 'קורצות' לך, אם הן טורח עליך, אם אתה לא שמח מהתפילין של הבורא יתברך, או מהקידוש שלו, או מכל דבר אחר שקשור לעבודת ה', צריך לבדוק למה, צריך לברר מדוע יש כאן חסימה.

(וישנן פעמים שהדבר נובע מעומס יתר של קבלות או חומרות, או כתוצאה של חוסר הדרכה, כמו שמצוי היום לצערנו. יהודים יקרים, אם המוסר מעציב אותך, אם אתה מרגיש מרירות, סגור מיד את הספר, כי אין זו המטרה, אתה לא אמור להיות עצוב מעבודת ה', זה ההיפך של ה' יתברך שכל כולו טוב! אין לך דבר שה' שונא יותר מהעצבות, הקללה הכי קשה שקיבל אדם הראשון היא 'בעיצבון תאכלנה'.

ולכן כותב רבנו האר"י, שמי שמסתכל באדם עצוב כל מה שלמד הוא ישכח, כי אין לך דבר שהוא היפך התורה יותר מן העצבות).

מישהו שאל אותי, מדוע הפרמטר הזה של השמחה הינו כל כך קריטי, וכי אם ברכתי ברכת המזון עם פרצוף חמוץ או ללא חשק זו אינה ברכת המזון? אם הנחתי תפילין בלי מצב רוח, וכי הם לא יושבים לי על הראש? השבתי לו, לדוגמא אדם שיבקש מבתו שתכין לו כוס תה, ובאמת היא עזבה את שעורי הבית שלה ואת כל ענייניה וניגשה למטבח כדי להכין לו את כוס התה, אך כאשר הביאה את הכוס, היה ניכר על פניה שעשתה זאת באילוף ובלית ברירה ואפילו בעצבים, ברור לנו שהתגובה של אביה תהיה: "חבל שביקשתי ממך, כוס תה כזה מי היה צריך, אם אלו 'הפרצופים' שלך לאבא שלך שנותן לך הכל, אני אכין לי לבד, תודה רבה לך".

תחשבו שאת ההרגשות האלו מרגיש הקב"ה כלפינו. ישנם שני סוגים של עובדי ה'; אחד מחפש לצאת ידי חובה והשני שמח לעשות נחת רוח לה 'יתברך. לזה האחרון ממתין הבורא יתברך למצוות שלו, ממתין לקבל את 'כוס התה' שלו, ולשני אומר הקב"ה: "תודה רבה, אני אכין לבד".

וכדי להמחיש זאת יותר, ראיתי מעשה על ר' יחזקאל עזרא רחמים זצ"ל מבגדד, שעלה ארצה בגפו ולא היה לו היכן לערוך את ליל הסדר בחג הפסח. והנה, קיבל הרב הזמנה לשולחן החג מהרב רחמים מזרחי. הרב רחמים הצטיין להפליא במידת הכנסת אורחים ובמיוחד הגדיל לעשות בחג הפסח. היה האיש טורח חודש ימים לפני החג בהכנות ללילה הזה, ומכין עבור המסובים שולחנות ערוכים מלאים בכל טוב, כיד המלך.

נענה ר' יחזקאל להזמנתו והסב על שולחן הסדר בצל קורתו מתוך רוממות נפש. כשסיים קרוב לחצות, עלה בעל הבית על יצועו כשהוא עייף ויגע מרוב טרחה ועמל. והנה בחלומו, גילו לו מן השמים, שכל מה שטרח ועשה לקראת הסדר הזה, עדיין לא הגיע למחצית המצווה שקיים אורחו ר' יחזקאל עזרא. הוא השתומם על הדבר ותיכף כשהאיר השחר חש והשכים לפתחו של החכם וביקש לדעת את סוד הדבר. פנה הוא לרב ושאל: "כלום כוונות וייחודים עשה הרב, ולכן חשובה כל כך מצוותו בשמיים?".

הסביר לו ר' יחזקאל: "לא כוונות וייחודים היו מנת חלקי, אלא שמחתי שמחה גדולה בכל מצוה שעשיתי. כאשר קידשתי על הכוס ואמרתי 'אשר בחר בנו מכל עם', גאו בלבי רגשות אושר וגיל מעצם הדבר שזכינו והקב"ה בחר בנו. וכשאמרתי בהגדה שהקב"ה גאלנו מעבדות לחירות, הוצפתי בשמחה עצומה על שהוציא ה' את אבותינו ממצרים, וכן בשאר המצוות, מצה ומרור הייתי שש וצוהל, מרוב חדווה שזכינו לקיים מצות אלו.

אותו ליל הסדר, אותה מצה, אותו כוס קידוש, אך עדיין לא אותו דבר. אנו חייבים לשים לפנינו, מי שישמח עם הבורא יתברך, הבורא יתברך ישמח איתו, וכמו שאומר המדרש (תנחומא): "אם אתה שמח במצוות, הרי אני מוסיף לכם שמחה" – ילד שישמח להיות עם אבא שלו, אבא שלו תמיד ישמח להיות אתו.

פעם אמר לי אדם חכם, שההבדל בין עבודה בשמחה לבין עבודה קרירה ועצובה, הינו כמו ההבדל בין פיצוחים טריים לבין פיצוחים ישנים. אדם אוהב מוצר טרי, ידיים נמשכות לסחורה טרייה שעתה יצאה מן התנור, אך סחורה מיושנת מניחים בצד, היא לא טעימה ואפילו מציקה. גם ה' יתברך רוצה סחורה טרייה, יהודי 'חי', יהודי 'נושם', יהודי שמשפיקים כמה רגעים להתבונן בו כדי לדעת שטוב לו, ולא ההיפך ח"ו.

ועל דבר זה היה מצטער הקב"ה ביותר ואמר למשה, תכתוב להם על מה אני כועס, ממה אני פגוע: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" – נתתם לי להרגיש שאני ברירת מחדל, שאתם עושים רצוני בליט ברירה, ואין לך דבר הפוגע מזה. מי ייתן ונדע להיות שמחים בה' ובתורתו כל הימים, וכך נזכה להיות מאלו העושים נחת רוח לפניו.

מסופר על אלמנה צדקנית, שכנתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שחלתה בשיתוק איברים וסבלה ייסורים קשים. רתוקה הייתה למיטתה ללא יכולת תנועה והזקקה לטיפול מיוחד. המהרי"ל שילם מכספו למטפלת שתבוא בכל יום לרחוץ אותה והורה להסדיר תורנות של נערות שיגיעו להאכילה. בהתקרב המועד, הגיע המהרי"ל בכדי לברכה בברכת המועד ולהרנין את ליבה. להפתעתו, ביקשה ממנו האישה, שיברכנה באריכות ימים.

תמהו הנוכחים על בקשתה, הרי כל גופה מיוסר בייסורים ואף לברך ולהתפלל אינה יכולה מחמת ניקיון גופה, וכי איזה טעם יש בחיים אלו?! הבחינה האלמנה בתמיהתם והסבירה בדמעות: "דעו לכם, לצערי הרב איני יכולה לברך ברכות ולהתפלל כיון שגופי אינו נקי, אך עם כל זאת, פעם ביום כאשר מגיעה המטפלת ורוחצת אותי, במעט זמן הנקיות שיש לי, אני זוכה לברך 'ברכת שהכל נהיה בדברו', ובכך אני מקבלת כוח וחשק להמשיך לחיות, רק בכדי לברך שוב את הברכה. לכן אני מבקשת מהרב ברכה לאריכות ימים". איזה יופי! זכרו! מי שישמח עם הקב"ה – יזכה שהקב"ה גם ישמח איתו. **שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.**

לנצל כל רגע בחיים! ('מחנה אפרים')

מובא במדרש (אס"ד א, ח), ר' עקיבא היה יושב ודורש ונתנמנמו התלמידים, חפץ היה ר' עקיבא לעוררם, אמר: "מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא כך אמר הקב"ה, תבוא אסתר בתה של שרה שחיייתה 127 שנה ותמלוך על 127 מדינות."

ושואל בעל ה"שפת אמת", הכיצד ביקש ר' עקיבא לעורר את הציבור עם דרשה כה מעורפלת, וכי רק בגלל שכאן וכאן מדובר במספר זהה הם צריכים להתעורר?

ותירץ ה"שפת אמת": שמשווא מהותי עומד מאחורי המספרים הזוהים הללו, שלפי חישוב זה יוצא שעבור כל שנת חיים של שרה זכתה אסתר למלוך על אחת המדינות, ואם נמשיך ונחשב נמצא כי בגין שבוע מחיי שרה זכתה אסתר למלוך על עיר גדולה, וכל שעת חיים זיכתה אותה לפחות בכפר שלם, **אומר השפת אמת, זאת ביקש ר' עקיבא להחדיר לתלמידים אם כל רגע בחיי האדם הוא יכול לפעול כל כך רבות, מה מקום לישון? מה מקום להתנמנם?**

וכותב האדמו"ר מקלויזבורג מה הטעם שהמדרש לא כתב ששרה "חיה" 127 שנה, אלא כתב שרה "חיייתה" 127 שנה, אלא בא לומר לנו המדרש, ששרה ניצלה כל רגע מרגעי חיה בצורה מיטבית גם בשנים הקשות, גם ברגעי הסבל, שרה שעברה חיים רצופי ניסיונות ותלאות לא ויתרה על "חיותו" של אף רגע, תמיד שאפה לנצלו באופן מקסימלי.

וכדברים הללו כן מתבאר מדברי רש"י על המילים "שְׁנֵי חַיֵּי שָׁרָה", פירש רש"י: "כולן שווין לטובה". שרה אמנו הייתה במדרגה כל כך גבוהה עד שהגיעה שכל שנות חייה עם אותן השנים שהייתה עקרה והצרות הרבות שפקדוה, "כולן שווין לטובה", שרה "החייתה" את כל רגעי חייה. והמפרשים הוסיפו בזה רמז נפלא למה שכתב רש"י על שרה "בת ק' כבת כ' לחטא", מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא.

וביארם המפרשים, שהפרק "מזמור לתודה" הוא פרק ק' בתהילים, והפרק הפותח במילים "יענך ה' ביום צרה" הוא פרק כ', והיינו שאף ברגעים הקשים בחייה של שרה אמנו של צרות ייסורים, רגעים שהייתה מעדיפה לשכוח, עדיין היו אצלה כולן שווין לטובה, לא פספסה אף רגע בחיים, כל רגע היה מנוצל לטובה.

ומספרים בדרך הלצה על עובר אורח אחד הצועד ברחוב, ולפתע הוא פוגש מלאך, הוא שואל את המלאך כמה זמן אצלך זה שנייה? המלאך עונה לו: אלף שנים, ושואל האיש: וכמה זה שקל, עונה המלאך: מיליון שקל, אומר האיש: אז תביא שקל! עונה המלאך: אין בעיה, חכה שנייה.

וכך אמר החפץ חיים: זמן זה חיים, ועם חיים אפשר לתקן דברים לכבוד ה' וצריך תמיד האדם לזכור האתמול הוא היסטוריה, המחר אינו ידוע, היום הוא מתנה. (בנועם שיח).

מספרים על הרב ר' דוב בער מראדושיץ, כשהיה מתאכסן בלובלין היה רגיל לעורר עם עלות השחר את שכניו באומרו: התעוררו משנתכם, משום שבא לכאן אורח חשוב אשר מעולם לא ראיתם אותו, וכאשר ילך מכאן לא ישוב לעולם. וכששמעו זה קפצו ממוטתם לראות מיהו האורח החשוב הזה, כשלא נראה להם תמהו ושאלו אותו מי הוא האורח הזה? אז השיב להם: "היום הזה". (תפארת למשה).

ואבא היום אל העין (כד, מב)

יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים. (רש"י). על ידי שיחה על העבודות של האבות, זוכים להשיג תורתן של בנים. (צמח צדיק). פעם אחת ראו את הבעל שם טוב בוכה בכי גדול, ואחר כך היה שמח שמחה גדולה, וישאלוהו לאמר מה הענין, והשיב להם, "הנה אני ואליהו למדנו אצל רבי אחד והוא אחיה השילוני", והוא זכה שבכל פעם שמדברים ממנו אומרים "זכור לטוב", ואנו רק סיפורי מעשיות יספרו ממנו, ובכן בכית והתחננתי אל השם יתברך כי כאשר יספר איש יהודי ממני מעשה הנוגע לרוחניות ישיג ישועה ברוחניות, ואם בנוגע לגשמיות ישיג ישועה בגשמיות, ובהתפללי על זאת שמעתי בשמים שמכריזים, שכל איש אשר יאמין ב"שראל בן שרה" שכל עבודתו ועמלו היה אך לתועלת ישראל בכלל ובפרט, וידברו ממנו בתחלת השבוע, יהיה השבוע הבא אליו לישועה ולרווחה, ואם בתחילת החודש יצליח כל החודש, ואם בראשית השנה, ישיג שנה טובה ומבורכת. לכן נתמלאתי שמחה וגיל בראותי כי גם כאשר אהיה בעולם העליון, יושעו בני ישראל בגללי. (ישועות ישראל).

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: שמואל בן דבורה, מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, חנן גבאי בן דונה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.